

Жоба туралы қысқаша ақпарат

Жоба аты	АР19579270 «Мал шаруашылығын тұрақты дамыту үшін ЖҚЗ деректері негізінде Орталық Қазақстан жайылымдарының өнімділігін картографиялық модельдеу және болжау»
Жоба өзектілігі	<p>Мал басы мен жайылым ресурстары арасындағы теңгерімнің жоғалуы жайылымдардың жай-күйі мен өнімділігіне, мал шаруашылығы өнімінің шығуына және оның сапасына теріс әсер етеді. Ұзақ мерзімді жалға берілген жайылымдық жерлер ұтымсыз пайдаланылады. Мұның басты себебі жайылымдық жерлерге оңтайлы жүктемені ескере отырып, жайылым типологиясын, оларды ұтымды пайдалану мүмкіндігін ескеруді қамтамасыз етуі тиіс жайылымдық Ландшафттардың ғылыми негізделген ұйымының болмауы болып табылады.</p> <p>Жайылым тапшылығы проблемаларын шешу үшін мамандар Республика қорының жерінен жайылымдық алқаптарды айналымға енгізуді, ауыспалы егісті сақтай отырып, жемдік дақылдар алқаптарын кеңейтуді, мәдени жайылымдарды құру жөніндегі жұмысты қалпына келтіруді және т. б. ұсынады.</p> <p>Бұл бағытта ЖҚЗ деректерін пайдалана отырып, соңғы 30 жыл ішінде табиғи зоналық өсімдіктердің өнімділігі ұлғаятын немесе төмендейтін аумақтарды анықтауға мүмкіндік беретін пропорционалдылық коэффициенттерінің трендтері мен шамаларының бағытын анықтау үшін жайылымдардың өнімділігін картографиялық модельдеу бойынша ғылыми зерттеулерге сүйену тиімді болар еді.</p> <p>Зерттеу нәтижелерін практикада қолдану өңірдің әртүрлі әкімшілік аудандары мен ландшафттарындағы жайылымдардың өнімділігін болжауға мүмкіндік береді, бұл жайылымдарға жүктемені дұрыс реттеуге мүмкіндік береді.</p>
Жоба мақсаты	Өңірдің мал шаруашылығын орнықты дамыту үшін ЖҚЗ деректері негізінде Орталық Қазақстанның жайылымдық ландшафттарының өнімділігін картографиялық модельдеу, жайылымдық алқаптардың сапасын жақсарту бойынша ұсынымдар әзірлеу, соңғы 30 жылдағы жайылымдар өнімділігінің өзгеру динамикасын айқындау және оларды пайдалануды болжау.
Жоба міндеттері	<ul style="list-style-type: none">- жайылымдық жерлердің өнімділігін картографиялық модельдеудің қолданыстағы теориялық-әдіснамалық тәсілдері мен әдістемелерін талдау;- зерттелетін өңірдің негізгі агроклиматтық ерекшеліктерін айқындау және көпжылдық климаттық көрсеткіштер мен қашықтан мониторинг деректері

	<p>негізінде соңғы 30 жылдағы жайылымдық жерлер алаңының өзгеру динамикасын сипаттау;</p> <ul style="list-style-type: none"> - соңғы 30 жылдағы NDVI көмегімен вегетациялық индекстің әр түрлі орташа көпжылдық мәндері бар әкімшілік аудандар бойынша жайылымдық жерлерді топтастыру және динамикадағы жайылымдардың өнімділігін анықтау; - жайылымдық алқаптардың кеңістіктік гетерогенділігін зерделеу, жердегі зерттеулерді верификациялай отырып, ғарыштық түсірілім материалдары бойынша жайылымдардың шекараларын айқындай отырып, жайылымдарды түгендеу жүргізу және ГАЖ технологияларын қолдана отырып, жайылымдардың өнімділігі бойынша деректер базасын құру; - жайылымдарды геоботаникалық картаға түсіру, жайылымдардың тозу дәрежесін зерделеу және ЖҚЗ деректері негізінде көпжылдық климаттық көрсеткіштерді ескере отырып, Орталық Қазақстанның жайылымдық ландшафттарының өнімділігінің өзгеру заңдылығын айқындау; - ГАЖ технологиялары мен ЖҚЗ деректерін қолдана отырып, әкімшілік аудандар мен ландшафтық бірліктер бойынша Орталық Қазақстанның жайылымдық ландшафттарының өнімділігі мен пайдаланылуын болжау бойынша ауқымды болжамды-ұсынымдық карталарды әзірлеу; - ЖҚЗ деректері негізінде жайылымдық жерлерді картографиялық модельдеу және болжау алгоритмін әзірлеу; - Орталық Қазақстанның жайылымдық ландшафттарының өнімділігін болжамды-картографиялық модельдеу; - қашықтықтан зондтау және жерүсті мониторинг жүйелерінің деректері негізінде климаттың өзгеруі жағдайында тұрақты мал шаруашылығын жүргізу мақсатында жайылымдардың өнімділігін қалпына келтіру және жайылымдық жерлердің сапасын жақсарту жөніндегі ұсынымдық іс-шаралар кешенін әзірлеу; - алынған 3 жылдық нәтижелер негізінде өңірдің жайылымдық ландшафттарының өнімділігін болжау және орнықты пайдалану жөніндегі интерактивті тақырыптық карталары бар "Орталық Қазақстан жайылымдары" Геопорталын әзірлеу
<p>Күтілетін және қол жеткізілген нәтижелер</p>	<p>Алынған нәтижелердің ғылыми-зерттеу деңгейіне әсері осы жобаның нәтижелері ЖҚЗ деректерін пайдалана отырып, климаттың өзгеруі жағдайында жайылымдық Ландшафттардың өнімділігін картографиялық модельдеу және болжау бойынша ғылыми білім алу саласындағы қолданбалы проблемаларды шешуге жәрдемдесетін болады.</p> <p>Күтілетін әлеуметтік нәтиже жергілікті фермерлер мен ауыл тұрғындарына өңірдің жайылымдық жерлерін</p>

	<p>тиімді пайдалануға мүмкіндік беретін тұрақты мал шаруашылығын жүргізу мақсатында жайылымдардың өнімділігін қалпына келтіру және жайылымдық жерлердің сапасын жақсарту жөніндегі ұсынымдық іс-шаралар кешенін әзірлеу болып табылады. Аталған іс-шаралар ауылдық жерлерде кедейлікті еңсеруге және Орталық Қазақстанда мал шаруашылығын дамыту үшін жағдайларды жақсартуға жәрдемдеседі.</p> <p>Жоба шеңберінде іс-шараларды іске асырғаннан кейін күтілетін экономикалық тиімділік өңірдің жайылымдық ландшафттарын ұтымды пайдалануға алып келеді және мал шаруашылығы өнімін ұлғайтуға мүмкіндік береді.</p> <p>Әзірленген "Орталық Қазақстан жайылымдары" геопорталы ауыл шаруашылығы құрылымдарын, жергілікті атқарушы органдарды ақпараттық қамтамасыз етуге; мемлекеттік органдар мен басқа да мүдделі ұйымдар арасында жайылымдық Ландшафттардың өнімділігі туралы ғылыми ақпарат алмасуды жеңілдетуге мүмкіндік береді.</p>
<p>Зерттеу тобы мүшелерінің аты-жөні, идентификаторлары (Scopus Author ID, Researcher ID, ORCID, бар болса) және сәйкес профильдерге сілтемелер</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Каирова Ш. PhD, қауымдастырылған профессор https://orcid.org/0000-0002-4735-8240 Scopus 57202333967 2. Бисенбаева с., PhD, Хирш индексі - 4 Researcher ID : V-3479-2019; https://publons.com/researcher/2466150/sanim-bissenbaeva/; Scopus ID: 572109485336; https://orcid.org/0000-0002-3770-3143, https://www.webofscience.com/wos/author/record/34243283 3. Асылбекова А. А., PhD h-индексі: 1 ResearcherID https://publons.com/researcher/2466163/aizhan-assylbekova / ORCID 0000-0002-8609-3855, Scopus Author ID 56584674300 4. Таукебаев О. Ж., PhD-докторант, - индекс: 1 ResearcherID https://publons.com/researcher/3909904/omirzhan-taukebayev / ORCID https://orcid.org/0000-0002-7959-1434 Scopus Author ID 56584674300 5. Салмурза Р. PhD h-index: 4, ResearcherID: B-1875-2015 https://orcid.org/0000-0002-9157-5808 6. Икласов М., PhD докторант, h-index: 3 orcid.org/0000-0003-4070-2907 Scopus Author ID - 57201690206 ResearcherID Web of Science: GZB-2076-2022 7. Сейтқазы М. М. жаратылыстану ғылымдарының магистрі, ResearcherID https://publons.com/researcher/4363137/moldir-seitkazy / ORCID https://orcid.org/0000-0002-3291-4152 8. Калиева Д. М., PhD докторант, Хирш индексі-1, ORCID: https://orcid.org/0000-0002-5151-2204, Scopus ID: 58078073100 9. Тұрымтаев ж. стажер-зерттеуші, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ ЖҚЗ орталығы

	10. Тарыбаева А., стажер-зерттеуші, ORCID: 0000-0002-4438-884X
Жарияланымдар тізімі (URL, DOI көрсетілген)	
Патент туралы ақпарат	-